

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ler

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,

N. POLIZU-MICSUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Al. Negrescu. — *Magistratura în nouile Provincii.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.* — Curțile cu jurați. — Deciziile Camerei de punere sub acuzare. — Calificarea faptelor. — Dacă poate fi schimbată de curtea cu jurați înainte de a judeca faptul. — (Ministerul Public cu Ion Drăgan și alții).

Curtea de Apel din București Secția I. — Policitațiune. — Efecte juridice. — Devis și planuri întocmite de architect. — (Kofsinch și Crețoiu cu Anton Enescu).

Judecătoria ocol, II Câmpu-Lung. — Intervenție forțată. — Admiterea ei în dreptul nostru. — (Adnotație de d-l D. Alex. Indresco).

Magistratura în nouile Provincii

Fragmente din un raport de inspecție la tribunalul Brașov

Pe baza unei delegațiuni a mult regretatulul D. Greceanu, ministru de Justiție, am făcut o inspecție la Tribunalul Brașov în cursul luni Noembre 1920.

Tribunalul funcționează în localul său propriu, destul de încăpător, o clădire măreață și care împodobește orașul.

Parchetul de Brașov conduce și parchetul tribunalului Târgul-Secuilor și al tribunalului Mercurea-Ciuc.

Consiliul diriginte a desființat aceste tribunale din cauză că judecătorii unguri nu au voit să depună jurământul de credință Regelui Ferdinand al României-Mari.

Atribuțiunile acestor tribunale și ale parchetelor respective, au trecut la tribunalul și parchetul Brașov.

Dacă se studiază harta acestor trei județe, este ușor a ne convinge că cele două tribunale cu parchetele lor, ar trebui reunite.

Mai mult, se cere ca județul Făgăraș să și aibă tribunalul său aparte, căci ungurii dacă au desființat tribunalul Făgăraș, au făcut-o numai pentru a lovi în români, dat fiind că în acest județ erau și sunt mulți români, afară de aceasta județul și orașul acesta au o frumoasă pagină în istoria trecutului nostru național.

Toți judecătorii cu cari am venit în contact afirmă, că ar fi mult de dorit din toate punctele de vedere

ca Curtea de Apel din Târgu-Mureș să fie transferată la Brașov, de oarece orașul este mai la centru și mai toate căile ferate convergă spre Brașov.

In materie penală nu există drept de opoziție, hotărârile se dau totdeauna în contradictoriu.

Inculpatul dacă nu se prezintă de bună voe este adus cu mandat. Dacă nu se găsește, judecata se suspendă până ce se prinde inculpatul.

Procurorii nu sunt obligați să verifice registrele de stare civilă, căci ele nu se conservă la tribunal, ci la primărie și la judecătoriile de ocol.

Procurorii nu iau parte la ședințele tribunalului când sunt interese de minori sau de interziși.

Tutetele nu se administrează de justiție, ci de o comisie specială.

In general lucrările și corespondența parchetului se face în limba română, uneori și în limba ungară. Majoritatea parchetului cunoaște limba ungară.

Am inspectat închisoarea centrală care este o construcție mare, lângă tribunal.

In cancelaria închisoarei am găsit o ordonanță dată de d-l secretar general dela justiția din Ardeal, prin care se permite văduvelor de războiu și magistraților ca contra plată, să ia din închisoare condamnați și să se servească cu dâșii ca cu orice om de serviciu. Pe baza acestei ordonanțe, un fost judecător la acest tribunal cu gradul de consilier de Curte de Apel, a întrebuintat succesiv doi condamnați pentru furt, mai multe luni ca vizitii, plimbându-se cu trăsura prin Brașov în văzul tuturor.

Acești condamnați, nu se mai duceau pela temniță, stăteau cu lunile la grajdul judecătorului și ziua și noaptea, se bucurau de cea mai deplină libertate. Domnul judecător plătea câte 60 lei lunar la penitenciar. Când am făcut inspecția d-sa datora încă salariul pentru o lună.

Alt caz. O condamnată la munca silnică pe 10 ani pentru omor, făcea pe bucatăreasa la un magistrat,

de asemenea cu luna. Dânsa nu se duce seara la temniță, se bucură de libertate, se gătește frumos, se duce prin oraș pudrată, fasonată, după felurite cumpărături. In modul acesta se corecționalizează perfect de bine infractorii!

In general lucrările de cancelarie la închisoare se fac după formularele ungurești, și mai mult in ungurește. Directorul închisorei este un sas.

Cabinetul de instrucție.—Sunt două cabinete de instrucție, unul pentru afacerile penale din orașul și județul Brașov și Făgăraș și altul pentru afacerile penale din județul Târgul Secuilor și Mercurea Ciuc.

Coefficientul cel mare al afacerilor penale, îl dă orașul și județul Brașov.

La ambele cabinete nu se pun procese in toate zilele, se ascultă in termen de mijloc 14 persoane pe zi.

Unul dintre actualii judecători de instrucție are gradul de Consilier de Curte de Apel.

Se trimite lunar un tablou de toate afacerile pendinte la instrucție la camera de punere sub acuzare care funcționează pe lângă tribunal și este compusă din judecătorii tribunalului. Această cameră atrage numai din timp in timp, atenția instructorilor, ca afacerile să fie soluționate mai urgent.

Nu se ține un registru pentru preveniți cum se ține la cabinetele noastre. — Se țin foi volante care pot lesne dispărea — Reconfirmarea arestării se cere la timp avându-se in vedere aceste foi volante.

Judecătorul de instrucție, in sistemul procedurii penale ungurești, nu este decât un colector de indicii, de dovezi pro și contra inculpatului. El are de ascultat pe inculpați, pe martori, să facă descinderi să numească expertize, însă nu are dreptul să dea o ordonanță de trimitere sau de netrimiteri in judecată. Dreptul acesta aparține numai procurorului, care prin rechizitorul său, poate găsi că afacerea se poate clasa sau trimite in judecată. Dacă inculpatul se opune la trimiterea in judecată, trebuie să arate aceasta in termen de 8 zile la camera de punere sub acuzare, care decide in camera de consiliu, față cu procurorul, de trebuie sau nu să meargă afacerea in ședință publică pentru judecată.

Credem că procedura noastră penală este cu mult superioară procedurii penale ungurești, in această privință.

In sistemul procedurii noastre penale judecătorul de instrucție din moment ce o afacere este trimisă inaintea sa, el este *dominus litis*. Dacă procurorului nu-i place, nu are decât să facă opozițiune la cameră, care decide. In Ardeal, după legea de procedură ungară, procurorul este totul, iar judecătorul de instrucție mai mult un birou de inregistrare.

In Ardeal, camera de punere sub acuzare este compusă din judecătorii tribunalului cari sunt colegi cu

procurorul și cu judecătorul de instrucție, cari toți împreună trăesc in aceeași atmosferă ce de multe ori este viciată din cauza patimelor omenești, care fac ca justiția să nu triumfe in primul moment. Este mult mai frumos și înălțător ca aceste camere să fie ceva mai departe de locul infracțiunii și compuse din judecători cu o experiență mai probată.

Și la cabinetul de instrucție sunt formulare ungurești, registre cu coloane ungurești; se lucrează însă numai românește de către judecători, căci atât judecătorii instructori cât și grefierii sunt români. Din timp in timp mai vine câte o întrebare sau câte un răspuns unguresc pe care-l traduc procurorii cunoscători ai limbei ungare.

Dosarele atât ale parchetului cât și ale instrucțiunii sunt ne-paralate, ne-numerotate, ne-cusute.

*

Tribunalul are 15 judecători dintre cari unii sunt cu gradul de consilieri de Curte de Apel și chiar cu gradul de consilieri de Curte de Casație. Ca lucru frumos dacă ar fi și la noi această gradație.

In afară de personalul judecătoresc, este personalul de grefă, notari, directori, grefieri, diurniști, servitori, cam vreo 30 la mijloc.

Toți judecătorii cu cari am venit in contact mi au afirmat că lucrările tribunalului merg greu din cauza insuficienței de judecători și de personal de grefă.

Lucrările de improprietărire fiind prea urgente, au descomplectat tribunalul așa că lucrările lui au rămas in restanță. Ar mai trebui cel puțin 4 judecători și personal de grefă.

Prezidentul tribunalului, d-l Petre Metes, încă din luna Aprilie, este delegat ca prefect de Cluj, iar d-l Silviu Moldovanu, ca prefect la Arad, așa că din 15 judecători, au rămas numai 13, cari nu pot face față lucrărilor, dat fiind că comisiunile agrare trebuiesc prezidate de judecători și aceste lucrări au o urgență și un caracter național care trece inaintea celorlalte interese.

După legea de organizare judecătorească din Ardeal, la tribunalul Brașov sunt 7 senate, din care trei civile, două penale, unul excepțional care judecă apelurile celor condamnați după legea contra speculei și al 7-lea care face oficiu de cameră de acuzare.

Ședințele tribunalului încep la ora 9 dimineața și țin până la ora 1 p. m. — când toți funcționarii greffii pleacă pentru a veni a doua zi. — Mi s'a afirmat că funcționarii din grefă vin la ora 8 dimineața, așa că lucrează 5 ore (8—1 p. m.), iar judecătorii lucrează 4 ore (9—1 p. m.). Asemenea și membrii parchetului, dacă aceștia vin uneori după masă, pentru orele suplimentare au un supliment de leafă.

La cabinetul de instrucție se lucrează și după masă și chiar și noaptea și sârbătorile fără nici un supliment de leafă.

La parchet și la cabinetul de instrucție se lucrează destul de mult aproape ca și în regat.

La tribunal, din conspectul de mai sus, se poate ușor con-tata că se lucrează mult mai puțin decât în regat.

Judecătorii au mai multe ore libere și chiar zile libere. În adevăr, a lucra câte o zi pe săptămână dela 9—1, sau câte trei zile pe săptămână dela 9—1, sau câte două zile pe săptămână, nu este o muncă istovitoare ca în regat, unde judecătorii intră în ședință în fiecare zi începând de Luni și până Sâmbătă dela ora 1 p. m. până la ora 7 p. m. și unde mai au de lucru și în camera de consiliu.

*

Care este numărul proceselor?

Pentru procesele ce se judecă în civil, cu drept de apel la Curte, o singură ședință pe săptămână. —Numărul proceselor pe ședință între 20—25. —Din acestea unele se judecă în fond, altele se amână pentru diferite motive.

Pentru procesele civile, ce se judecă de tribunal în ultimă instanță, sunt câte două ședințe pe săptămână. Se pun pe ședință câte 6—8 apeluri. Sunt sorocite apeluri până la 23 Decembrie.

Procesele penale în primă instanță, între 6—10 pe ședință, și sunt sorocite până la 10 Decembrie.

Procesele penale în ultimă instanță, în aceeași măsură în genere.

După cum se vede, judecătorii dela acest tribunal nu se prea istovesc cu munca și cu toate acestea se cer judecători, căci nu ajung. Una din cauze este și legea de organizare judecătorească din Ardeal. În adevăr, fiecare complet de judecată sau senat, cum se zice aci, este compus din trei judecători și un substitut. Senatul trebuie să intre în lucrare în completul de trei și cu toate acestea poate da hotărâre valabilă cu doi.

Dacă se poate da hotărâre cu doi, de ce să nu intre senatul în lucrare cu doi judecători, urmând ca el să fie complectat cu al treilea în caz de divirgințe? Cum în vechiul regat tribunalele judecă de obicei cu doi și nu se ivesc divirgințe decât prea rar, de ce nu ar fi tot astfel și în Ardeal?

Desființarea camerei de punere sub acuzare dela tribunal și trecerea atribuțiilor sale către o cameră de punere sub acuzare în sensul acelia din regat, ar ușura foarte mult lucrările primei instanțe, în acelaș timp judecătorul de instrucție din Ardeal să aibă aceleași atribuțiuni ca acel din regat și să nu mai fie biurou de înregistrare ca în prezent.

Senatele la nevoie se refac de prezident în cursul anului după interesul serviciului. Când unul dintre judecătorii senatului lipsește este înlocuit cu un altul disponibil.

Din acei 15 judecători ai tribunalului Brașov, sunt 9 români și restul sași. Modul cum sunt constituite senatele dau în general minoritatea pentru români și majoritatea pentru celelalte elemente. Glasul judecătorului român se face însă lesne precumpănitor în unele procese.

Dosarele tribunalului sunt necusute, neparafate, foi volante, sentințele nu se trec în registru ca la noi.

Minute sau procese-verbale de ceea ce a hotărât judecata nu se fac. Fiecare judecător înseamnă în carnetul său ceea ce a hotărât. Sentința se redactează în termen de 15 zile.

*

Mare parte dintre judecătorii din Brașov și-au făcut studiile lor la Cluj în limba ungurească, și vorbesc un dialect bine cunoscut nouă.

Mulți dintre dânșii țin foarte mult la titlu de doctor jurist ca și cum ar voi să ne dea gata cu știința și cu experiența, și cu toate acestea suntem departe de a ne speria, chiar noi aceștia cari avem câte o licență de drept dela facultatea noastră din regat.

Acești din regat nu o fi știind carte multă, însă au în general ușurința de a sintetiza lucrurile și dau repede soluția bună. Acesta este un corolar al învățământului nostru din regat inspirat din apus. Nu voesc sa jignesc pe nimeni, însă exprim o convingere personală, și doresc cinstit să fiu greșit.

Am asistat la o ședință civilă. Se cerea proba cu martori pentru o constatare de fapt.

Senatul, după ce a ascultat părțile, s'a retras în camera de chibzuire și a stat o jumătate de oră, aducând un «decis» de admiterea probei cu martori.

La noi asemenea preparatorii se rezolv în ședință, de ordinar în urma unei scurte deliberări.

Pledoariile se fac în limba română, însă foarte des se mai dă și prin limba ungară, până când judecătorul român sau procurorul protestează și atunci se continuă în limba română.

Judecătorii sași înțeleg limba română, o vorbesc cu oarecare greutate, dar se pot face înțeleși, nu o iubesc, și ascultă cu mult nesaț ungurește, deliberează în această limbă, însă se pronunță în limba română, căci nu au ce face.

Hotărârile judecătorului din Ardeal sunt mai mult motivate în fapt, din care cauză un inspector judecătoreesc din regat cu greu se va putea pronunța din cetirea hotărârilor judecătorești asupra cunoștințelor profesionale ale celui ce a redactat hotărârea sau asupra acelor ce au semnat-o.

Am citit unele hotărâri judecătorești redactate de judecătorii sași, le-am găsit bine redactate, bine soluționate, însă stilul l-am găsit greoi de tot.

Unii judecători sași nu mi au putut pune la dispozițiune nici o hotărâre redactată *manu proprio*. Multe hotărâri sunt tipărite și scrise în ungurește.

Judecătorii dela tribunal au diferite grade, diferite clase care se diferențiază prin vechime și salar. Sunt judecători de tribunal cu gradul și leafa consilierului de casație.

Judecătorii de tribunal cari au gradul de consilier de Casație sunt puși din oficiu la pensie la 70 ani.

Judecătorii cari au gradul de consilier de Curte de Apel sunt puși din oficiu la pensie la 65 ani.

Ministrul de justiție poate să mențină în funcțiune pe un judecător chiar dacă a trecut peste limita de vârstă, din moment ce-și îndeplinește bine funcțiunea sa.

Tribunalul Brașov are un prim-procuror și cu toate acestea nu are un prim-prezident, ci numai un prezident. Logic ar fi ca tribunalul să aibă și un prim prezident.

Senatele nu sunt secțiuni de tribunal, ci complete de judecată. Numirea de prezident de senat prin decret regal, nu credem că echivalează cu numirea de prezident de secțiune, deși se susține și în senz contrar. Chestiunea aceasta va trebui limpezită pentru a împedica nedumeririle.

Mulți din vechiul regat nu se lasă încântați cu această avansare și preferă a rămâne pe loc, pentru că nu e prudent a sacrifica o pozițiune certă, pe un ce nebulos. Acei judecători cari se duc în Ardeal sunt buni patrioți. Să nu se creadă că numai gradul i-au dus acolo. Dâșii au multe privațiuni de îndurat. În jurul lor se formează cercuri de izolare și atunci nostalgia se intronează. Știu că nu am să fiu aprobat, dar nu cer aceasta.

În prezent nu ne cuvoaștem. Pentru contopirea sufletelor, a gândurilor, trebuie să treacă vreme, poate 20 ani, generațiunea aceasta trece ca o generație de sacrificii, să fim mândri că ne-a fost dat să facem parte din ea.

*

Prezidentul tribunalului are mai mult atribuțiuni administrative.

Jurământul magistraților nici în prezent nu se face după formula jurământului prevăzut în legea de organizare judecătorească diu regat, așa după cum de altfel se indică în termeni speciali în ordinele ministeriale prin care se face cunoscut numirea persoanei către autoritatea judecătorească, ci după un proces-verbal tip din cuprinsul căruia se constată că se jură «a se respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului dirigent». Nu se zice însă nimic despre Constituție, care este formal prevăzută în legislațiunea noastră din vechiul regat.

Ce va face judecătorul din Ardeal când va constata că o ordonanță a consiliului dirigent este contra legilor? Va aplica ordonanța consiliului sau legea? Se vor ivi nedumeriri.

Credem că ar trebui să se dea ordine stricte ca formula jurământului să fie aceeași în tot cuprinsul regatului.

*

Infrațiunile săvârșite de minori, adică de acei cari nu au împlinit etatea de 18 ani, se instruesc și se judecă separat de un singur judecător, anume de d-l Octavian Popescu care are gradul de consilier de Curte de Apel. Din lămuririle ce d-sa mi le-a dat, deși legea este făurită pe niște principii frumoase, totuși în practică nu a dat și nu poate da rezultatele voite, așa că abrogarea acestei legi este de dorit. Cum legea aceasta nu e tradusă în românește, ar trebui tradusă și însoțită de comentariile la care a dat loc.

*

În rezumat, opiniunea noastră este că legea de organizare judecătorească din regat să fie întinsă în tot cuprinsul țării românești și să nu mai fim cu 4 legi diferite pentru organizarea aceleiași puteri.

Să lăsăm la o parte din toate, aceea ce este rău, să luăm aceea ce este bun din toate și să formăm o singură lege. De se va proceda astfel, nimeni nu are să fie supărat.

Să se introducă un regulament general pentru serviciul interior al justiției, să se introducă aceleași registre, aceleași formulare.

Să nu subordonăm aceste reforme unificării generale a legislațiunii, căci aceasta este o operă prea grea, prea măreață, și cere prea mult studiu, prea mult timp. Să începem cu crâmpelile care merg mai ușor.

A. Negrescu

Inspector judecătorec.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA II

Audiența de la 15 Noembrie 1920.

Președinția d-lui G. Stoicescu, președinte

Ministerul Public cu Ion Drăgan și alții.

CURTILE CU JURATI. — DECIZIILE CAMERILOR DE PUNERE SUB ACUZARE. — CALIFICAREA FAPTULUI. — DACĂ POATE CURTEA SCHIMBA ACEASTĂ CALIFICARE ÎNAINTE DE A JUDECA FAPTUL. — ART. 321, 324 ȘI 325 PR. PENALĂ.

Deciziunile camerilor de punere sub acuzare dacă nu au fost atacate în condițiunile și termenile prevăzute de art. 321 pr. penală, rămân definitive și Curtea cu jurați nu mai poate pe cale de excepțiune să schimbe calificarea faptului astfel cum a fost făcută prin decizia camerei, ci numai după ce a procedat la judecare când din dezbateri s'ar fi stabilit o altă natură a faptelor.

No. 1534.—Casată, în urma recursului făcut de primul-procuror al tribunalului Ilfov, deciziunea No. 81,920 a Curții cu jurați din jud. Ilfov.

S'a citit raportul făcut în cauză.

S'a ascultat d-l procuror Al. Dem. Oprescu în concluziunile pentru admiterea recursului.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare :

1) „Exces de putere și greșită interpretare a art. 321, 324 și 326 pr. penală, întrucât Curtea cu jurați a admis incidentul apărării care tindea la incompetența acestei instanțe pe motiv că faptul dedus în judecată ar fi o tentativă de tâlhărie, iar nu o tâlhărie. În această privință decizia camerei de punere sub acuzare, care califică faptul, trebuia atacată cu recurs în 5 zile, ceea ce nu s'a făcut, așa că acea decizie a rămas definitivă.

2) „Omisiune esențială și violarea art. 388 pr. penală, întrucât chiar în ipoteza tentativei de tâlhărie, Curtea cu jurați e investită cu plenitudinea jurisdicțiunii în materie penală, oricare ar fi calificarea faptului“.

Având în vedere că din hotărârea supusă recursului se constată că prin deciziunea camerei de punere sub acuzare No. 68 din 7 Februarie 1920, depe lângă Curtea de apel din București, Ion N. Drăgan și Sârban și alții au fost trimiși în judecata Curții cu jurați din jud. Ilfov, pentru faptul de tâlhărie, prevăzut și pedepsit de art. 317 alin. ultim C. penal;

Că Curtea, mai înainte de a intra în cercetarea afacerii, a admis incidentul de incompetență ridicat de apărare, și și-a declinat competența de a judeca pe motiv că faptul imputat acuzaților nu întrunește elementele crimei de tâlhărie, prevăzută de art. 317 al. ultim, ci este vorba de o simplă tentativă de tâlhărie, care, după art. 38 din codul penal se pedepsește cu închisoarea corecțională, astfel că este justițiabilă de tribunalele ordinare;

Că, procurorul delegat al Curții a cerut respingerea incidentului de incompetență ca inadmisibil, invocând că printr'ânsul se tinde la anularea deciziunii de trimitere și acuzații nu mai sunt în termen a o cere, întrucât prin art. 321 din pr. penală, se spune că o asemenea declarațiune trebuie făcută în cele cinci zile dela luarea interogatorului și că după expirarea termenului acesta nu mai este primit a o face decât după judecată;

Că, Curtea cu jurați a respins acest mod de a vedea al Ministerului public și a admis incidentul de incompetență pe motiv că deciziunile de trimitere ale camerei de acuzare în lipsă de recurs au numai autoritatea unei hotărâri indicative de jurisdicțiune;

Că, prin ele, Curțile cu jurați nu sunt legate definitiv și irevocabil și în ce privește judecata, având dreptul să statueze asupra propriei lor competențe;

Considerând că, din combinarea art. 321 cu art. 324 al. 4 și 326 din proc. penală, rezultă că în contra deciziunii camerei de punere sub acuzare există dreptul de recurs în casație, în termen de cinci zile dela luarea interogatorului de preșepintele Curții cu jurați;

Că, acest drept este limitat numai la câteva cazuri, printre care este enumerat și cel pentru ne-competență, cum este în speță;

Că, dacă însă, cererea de nulitate s'ar face după expirarea termenului de 5 zile prevăzut prin art. 321, Curtea este ținută în acest caz a proceda la deschiderea desbaterilor și a judeca afacerea;

Considerând că, din toate aceste prescripțiuni rezultă în mod evident intențiunea legiuitorului de a considera în principiu ca definitive deciziunile de trimitere ale camerilor de acuzare, dacă n'au fost atacate în condițiunile cerute de lege;

Că, dar, ele dobândesc autoritatea de lucru judecat pentru tot ceea ce cuprind, deci și pentru ceea ce privește calificarea faptului;

Că, atâta vreme cât deciziunea nu a fost supusă reformării pe calea și în termenul prescris de art. 321, această calificare nu mai poate fi schimbată de curte decât după ce s'a procedat la judecată și s'a stabilit din desbateri natura faptului;

Că, dar Curtea cu jurați de Ilfov a violat art. 321, 324 al. 4 și 326 din pr. penală când, pe cale de excepțiune, fără a proceda la judecarea pricinii, a stabilit că faptul imputat recurenților nu constituie crima de tâlhărie, ci delictul de tentativă de tâlhărie și și-a declinat competența;

Că, astfel fiind, motivul I de casare este întemeiat.

Că, admiterea recursului pentru acest motiv, face inutilă discuțiunea motivului II de casare.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA I

Audiența dela 24 Decembrie 1919

Preșidenția d-lui I. Coandă, consilier

Kofszinski și C. B. Crețoiu cu Anton Enescu

POLICITAȚIUNE.— EFECTE JURIDICE.— DEVIZE ȘI PLANURI ÎNTOCMITE DE ARHITECTI. — ART. 35, 36, 37 ȘI 38 C. COMERCIAL.

Simpla policitațiune, nu poate produce nici un efect, nu poate da naștere nici unui raport juridic și nici nu poate crea vreo obligațiune atât timp cât nu este acceptată de partea căreia este destinată, ea neputând constitui nici un drept în favoarea celui ce o face și în contra căruia este adresată.

Astfel planurile și devisele întocmite în vederea construcțiunilor ce proprietarul dorește

eventual a face și adresate acestuia, nu pot atrage obligația de plată din partea acestuia dacă nu s'a stipulat anume o plată pentru ele sau dacă nu au fost comandate de proprietar, ele intrând în riscul profesional al arhitectului sau inginerului care le-a executat pentru obținerea unei comenzi sau însărcinări de construcție.

No. 33. — Respins ca nefundat apelul făcut de Z. Kofsinski și Crețoiu în contra sentinței Tribunalului Ilfov, Secția II comercială și admis apelului făcut de Anton Enescu în contra aceleiași sentințe.

S'au ascultat d-nii avocați Matei Iosefache din partea apelanților Z. Kofsinski și Crețoiu, și Em. Dendrino din partea apelantului Anton Enescu.

Curtea,

Având în vedere că, Z. Kofsinski și C. B. Crețoiu, arhitecți din București, prin petițiunea introductivă înaintea Tribunalului Ilfov secția II comercială, au cerut obligarea pârâtului Anton Enescu la plata sumei de 12.480 lei costul a două rânduri de planuri, măsurători și devize executate pentru construcția de pe moșia Ivănești, proprietate a pârâtului, precum și la plata sumei de 5000 lei daune provenite prin faptul că nu le-a dat în antrepriză executarea acestor lucrări;

Având în vedere că Tribunalul de primă instanță, admitând în parte acțiunea reclamanților, a obligat pe pârâtul Anton Enescu să le plătească suma de lei 2500 plus 400 lei cheltueli de judecată, respingând cererea de daune.

Având în vedere că, în contra acestei sentințe, au făcut apel atât reclamanții Z. Kofsinski și B. Crețoiu cât și pârâtul Anton Enescu.

Având în vedere că din actele aflate la dosar, din susținerile pârâților, cum și din concluziunile depuse la dosar se constata în fapt următoarele:

Reclamanții dela prima instanță Z. Kofsinski și B. Crețoiu, aflând că Anton Enescu, proprietarul moșii Ivănești din Ialomița, dorește a face să se construiască la moșia sa niște grajduri și o magazie, s'au prezentat acestuia spre a obține dimensiunile și lămuririle necesare în scopul de a-i face în urmă ofertă pentru acele lucrări.

Proprietarul Enescu le-a atras atențiunea a face ofertă efitină, căci va avea în vedere concurența. În acest scop arhitecții au avut întrevederi cu proprietarul A. Enescu pentru a obține indicațiunile de care aveau nevoie, au făcut două rânduri de planuri cu devizele necesare pentru construcțiuni în zid și în beton armat, planuri și devize care în cele din urmă n'au fost admise de proprietar, neconvenindu-i din cauza prețului ridicat și făcând ca construcția lucrărilor de care avea nevoie la moșia sa să se efectueze cu preț mai convenabil de inginerul Tiberiu Eremia,

în urma ofertei avantajoase prezentată de acesta conform planurilor și devizelor originale, constituite personal de inginerul T. Eremia, fără ca dânsul să se fi servit un singur moment în executarea lucrărilor de planurile și devizele reclamanților Kofsinski și Crețoiu rămase de altfel în tot timpul în paza și posesiunea acestora.

Având în vedere că reclamanții apelanți Kofsinski și Crețoiu invoacă: a) în primul rând în sprijinul lor, că între dânsii și proprietarul A. Enescu nu a fost numai o simplă ofertă, ci a intervenit o convențiune în baza căreia numiții au fost însărcinați de pârât a face planurile și devizele necesare construcțiunei unor grajduri și o magazie pe care trebuia să le plătească; și b) în al doilea rând, cuantumul daunelor-interese rezultând pentru dânsii din faptul proprietarului care le-a refuzat executarea lucrărilor proiectate.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile par. 8 ale art 3, c. com. întreprinderile și construcțiunile sunt considerate ca fapte de comerț.

Că întrucât este vorba de stabilirea unei convențiuni relativă la facerea planurilor și devizelor în vederea executării unei construcțiuni, proba testimonială este admisibilă.

Având în vedere că reclamanții Kofsinski și Crețoiu nu au făcut cu nimic dovada că între dânsii și pârâtul Anton Enescu ar fi intervenit o convențiune prin care pârâtul s'ar fi obligat a le plăti planurile și devizele ce ar fi fost comandate de el, că din contră atât din interogatorul pârâtului cât și din depozițiunile tuturor martorilor audiați la prima instanță, se constată că între reclamanți și pârât nu au existat alte raporturi decât acelea decurgând din oferta făcută destinatarului de către ofertant.

Că, în adevăr, din depozițiunile martorilor S. I. Radencovici și Tiberiu Eremia, propuși de reclamanți, rezultă că Kofsinski și Crețoiu în calitatea lor de arhitecți au făcut proprietarului Enescu ofertă consistând în planuri și devize în vederea eventualei construcțiuni, că în acest scop au avut într'adevăr întrevederi, și că Anton Enescu le-a dat chiar indicațiuni în această privință, dar pe temeiul pur și simplu al unei oferte ce sus numiții intenționau a face fără nici o comandă din partea lui Enescu și fără nici o acceptare din partea sa a acelei oferte, și deci fără nici o obligațiune în sensul de a plăti planurile și devizele în cazul când ele ar fi respinse și nici nu s'a putut dovedi din elementele de probațiune administrate de reclamanți, că A. Enescu s'ar fi folosit de acele planuri și devize, că le-ar fi utilizat și deci având un profit de pe urma muncii depusă de dânsii, ei urmează a fi despăgubiți de Anton Enescu în virtutea principiului că nimeni nu se poate înbogăți în paguba altuia.

Considerând că în asemenea condiții oferta adresată de reclamantul Kofsinschi și Crețoiu lui Enescu și neadmisă de acesta constituind din punct de vedere juridic o simplă policitățune, ea nu poate produce nici un efect, nu poate da naștere nici unui raport juridic și nici nu poate crea vreo obligațiune atât timp cât nu este acceptată de partea căreia este destinată, în speță de Anton Enescu, ea neputând constitui nici un drept în favoarea celui ce o face și în contra celui căruia este adresată.

Considerând că este constant în doctrină și jurisprudență că ofertele de natura celei de față, adică planurile și devizele întocmite în vederea construcțiilor ce proprietarul dorește eventual a face și adresate acestuia, nu se plătesc dacă nu s'a stipulat o plată pentru ele, sau dacă nu au fost comandate de proprietar, ele intrând în riscul profesional al arhitectului sau al inginerului și aceasta pentru motivul că planurile și devizele în chestiune sunt făcute în vederea obținerii unei însărcinări sau comenzi putându-se astfel considera arhitectul sau inginerul ca suficient retribuiți prin avantajele ce eventual ar obține din însărcinarea sau comanda acordate (Baudry Lacantinerie, vol. 22, pag. 1123); că de altfel este de asemenea constant în drept că devizul constituie baza necesară pentru ca partea cealaltă să-și poată da seama de lucrare și de condițiunile în care convențiunea de antrepriză are să se încheie (Laurent, T. 26, pag. 5) și prin urmare de angajamentele ce stăpânul sau proprietarul va contracta;

Că deci devizul fiind actul care face posibilă o convențiune ulterioară, nu se poate concepe ca prezentarea devizului numai să dea naștere obligațiunei decurgând dintr'o convențiune care încă nu există.

De altminterlea, este și just că în cazul când aceste lucrări (planuri și devize) nu mai servesc întreprinderii proiectate prin faptul că ele sunt înlăturate ca necorespunzând scopului pentru care au fost făcute, ele mai servind la executarea lucrărilor, nu mai aduc nici un folos, nu mai prezintă nici o utilitate pentru partea cealaltă, astfel că condamnățiunea acesteia la plata lor ar fi arbitrară.

Considerând că din momentul ce nu se dovedește că între reclamantul Kofsinschi și C. Crețoiu, pe de o parte, și pârâatul A. Enescu, de altă parte, ar fi intervenit vreo convențiune relativ la facerea planurilor și a construcțiilor proiectate și nici că A. Enescu ar fi profitat sau s'ar fi servit de acele planuri sau devize, acțiunea reclamantilor devine nefundată și cată a fi respinsă.

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată făcută de Anton Enescu și Curtea apreciind conform art. 140 și 146 pr. civil le fixează la suma de 300 lei,

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut de Z. Kofsinschi și Crețoiu, admite apelul lui Anton Enescu.

Semnați: I. Coandă, Al. Nicolau, S. Tîpei, S. Cogălniceanu.

JUDECĂTORIA OCOL. II C-LUNG

Audiența dela 10 Noembrie 1920

Președinția d-lui C. S. Ballan, jude-președinte.

Moise Ciopliaș cu Moise Popa Nică.

ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — DREPTUL RECLAMANTULUI DE A LEGA INSTANȚA CU CINE VOESTE. — DREPTUL PĂRĂTULUI DE A CHEMA ȘI PE AȚII ÎN INSTANȚA ÎN CARE E CHEMAT EL CA RECLAMANT. — ART. 66, 69. PR. CIV.

INTERVENȚIE FORȚATĂ.—ADMITEREA ÎI ÎN DREPTUL NOSTRU PENTRU O BUNĂ ADMINISTRARE A JUSTIȚIEI.

1° Deși nici un text de lege din procedura civilă română, nici din cea franceză, nu prevede intervențiunea forțată, însă, pentru o bună administrare a justiției, atât doctrina cât și jurisprudența o admit, întemeindu-se pe considerațiuni de utilitate practică și pe necesitatea de a economisi părților cheltueli zadarnice și pierdere de timp, dar mai cu seamă o admite pe considerațiunea că, o asemenea intervențiune forțată înlătură orice posibilitate de hotărâri contradictorii.

2° Intervențiunea forțată nu se poate ordona din oficiu, ci fiecare parte trebuie să aprecieze dacă e mai avantajos sau nu pentru ea, de a se apăra singură, sau dacă ru e mai bine să cheme și pe alții în ajutorul ei, pentru ca hotărârea ce se va da să fie opozabilă tuturor acelor cari ar avea vreun interes comun în cauză și cari ar putea, în urmă, să-i intenteze o nouă acțiune.

Judecata,

Având în vedere declarațiunea pârătului Moise Popa Nică, făcută azi la interogator, prin care recunoaște că a primit în păstrare oile dela Nae Ciopleiași, — fratele reclamantului Moise Ciopleiaș, dar, că nu știe de erau acele oi ale acestuia și nici dacă a decedat tatăl lui Nae Ciopleiaș, — însă, cere a se chema în acest proces și pe acel frate al reclamantului — dela care a primit oile — declarând că e gata a i le restitui.

Asupra acestei cereri, făcută de pârât, de a se introduce forțat în acest proces și pe fratele pârătului, Nae N. Ciopleiaș.

Având în vedere că, deși nici un text de lege din procedura civilă franceză, nici din cea română, nu prevede intervențiunea forțată, însă, pentru o bună administrare a justiției, atât doctrina, cât și jurisprudența o admit, întemeindu-se pe considerațiuni de utilitate practică și pe necesitatea de a economisi părților cheltueli zadarnice și pierdere de timp, dar mai cu seamă o admit pe considerațiunea că o asemenea intervenție forțată înlătură orice posibilitate de

hotărâri contradictorii. Astfel s'a admis intervenția forțată, de tribunalul Suceava, în procesul celebru de *anularea testamentului lui Vodă Cuza*: («Dreptul» No. 31/75). De asemenea, s'a admis de trib. Roman, în procesul celebru de *anularea testamentului episcopului Melhisedek*, «Dreptul» No. 8/22. În acelaș sens: Curtea de apel Iași s. I: decizia din 28 Aprilie 1881 și tribunalul Fălciu, în hotărârea privitoare la *procesul moștenitorilor def. maior Teleman*, sentința din 10 Noembrie 1905, în care a pledat din partea pârâtului D. Manoliu însuși marele nostru juriconsult, d-l profesor D. Alexandresco, care a și adnotat hotărârile de mai sus. Aceiaș părere o susține d-l profesor D. Alexandresco și în tratatul său de drept civil scris în limba franceză: „Droit ancien et moderne de la Roumanie”, Louvain 1898, pag. 321 nota 1. Contra: e numai tribunalul Botoșani, «Dreptul» No. 61/95 părere rămasă izolată în doctrină și jurisprudență, precum arată tot d-l profesor Alexandresco, în adnotația sentinței tribun. Huși, menționată mai sus.

Având în vedere că, intervenția forțată nu se poate ordona din oficiu, ei fiecare parte trebuie să aprecieze dacă este mai avantajos sau nu pentru ea, de a se apăra singură, sau dacă nu e mai bine să cheme și pe altul în ajutorul ei, pentru ca hotărârea ce se va da să fie opozabilă tuturor acelor cari ar avea vreun interes comun în cauză și cari ar putea în urmă să-i intente o nouă acțiune (*Garsonnet, Tr. th. et. prat. de pr. civ. II § 385, pag. 685*).

Că, astfel fiind, admite, etc.

Semnăt: C. S. Ballan.

Observațiune: Cartea de judecată a judecătoriei ocolului Câmpu-Lung, ce publicăm astăzi, este relativă la ceea ce, în drept, se numește: „intervenție forțată”, adică la dreptul ce are acel chemat în judecată de a cere ca alte persoane, având acelaș interes, să intervie în acelaș proces, pentru ca hotărârea ce se va pronunța în speță să fie opozabilă tuturor celor cari au stat în judecată, fie că au fost chemați din capul locului ca pârâți, fie că pârâții au cerut la rândul lor, ca ei să fie chemați a interveni în instanță.

Chestiunea intervenției forțate este într-o câțva discutată atât la noi cât și în Franța, unde un autor vechi, Pigeau, se pronunță în contra ei¹⁾; atât doctrina cât și mai cu seamă jurisprudența o admit însă fără discuție, pentru că economisește timpul și cheltuielile, două lucruri foarte importante pentru acei

cari au nenorocirea de a se judeca. Cartea de judecată de mai sus o spune anume și citează toate hotărârile care s'au pronunțat la noi în această privință, cu începere dela celebrul proces în anulare a testamentului lui Cuza-Vodă.

Pentru a curma însă orice discuție, ar fi bine ca intervenția forțată să fie anume prevăzută în noul proiect de reformă al procedurii civile, ce se lucrează actualmente la ministerul justiției. Atragem, în această privință, atențiunea comisiunii respective instituită pe lângă acest Minister, din care facem și noi parte.

În privința punctului al doilea din această sentință, nu mai încapă nici o îndoială că judecătorii nu pot invoca din oficiu intervenția forțată sau silită, după cum ei nu pot invoca nici autoritatea lucrului judecat, nici prescripția în materie civilă, aceasta fiind în domeniul părților interesate.

Hotărârea judecăt. de ocol Câmpu-Lung pe care am reprodus-o mai sus, este bine motivată și arată foarte bine precedentele, așa că suntem scutiți de a mai insista asupra ei. De altfel, toate sentințele date de d-l judecător C. S. Ballan, răspândite în toate revistele de drept, încă de pe când ocupa aceeași funcțiune într-un sat din R.-Vâlcea, la Zătreni, sunt destul de cunoscute cetitorilor noștri. Ele sunt toate la fel, adică juridice și motivate cu un lux de argumentare.

Vedem cu plăcere că acest judecător, după multe jertfe și după mulți ani de serviciu a fost, în fine, strămutat într-un oraș, unde poate trăi într-un mod mai inteligent și mai omenesc. Aceasta este o răsplată bine meritată pentru cei cari muncesc cu râvnă. Așteptăm ca acest judecător, ale cărui hotărâri am avut ocazia de a le aprecia de mult, încă de pe când nu l cunoșteam personal, să fie așa cum merită, înaintat la gradul de consilier de curte. Legea din 1907 a amicului nostru T. Stelian are, în adevăr, acest lucru bun că, cu înaintarea judecătorilor de ocol pe loc, putem avea judecători buni, cari să nu considere funcțiunea lor ca o povară, de care caută a se debarasa la prima ocazie.

Mai avem încă o observație de făcut, cu care am și terminat această scurtă notă:

Regretăm din suflet că actualul judecător dela Câmpu-Lung, de care am vorbit mai sus, n'a fost elevul nostru, pentru ca să ne putem fâli cu el.

D. Alexandresco

1) Tot în acest sens s'a pronunțat de curând și Curtea noastră de casație; decizia sa este însă criticată în «Dreptul» din 1921, No. 5, pag. 25.